



Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CXVI. Locumtenens Domini Rectoris Comitatus Venaissini, utrùm sit immunis à collectis; & quibus privilegiis utatur? ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

specifica & expressa dispositio, alioqui liberi omnes succedant. Et sic simpliciter specificam dispositionem exigunt DD. in interpretatione *dilla authent.* Nunc autem, Cod. Fabr. lib. 5. tit. 5. de sec. nupt. definit. 7. num. 1. Alciat. de presumpt. regul. 1. presumpt. 5. Menoch. lib. 3. presumpt. 20. † Legum enim correctio per subauditos intellectus admittenda non est. Cravet. consil. 259. n. 2. neque lex correctæ censetur, nisi hoc expressè dicatur: *l. precipimus, in fine, C. de appellat.* Menoch. consil. 1060. n. 87. & sequent.

Videbatur ergo in casu proposito, liberos omnes succedere æqualiter debere in virili portione matris lucrorum, de quibus ipsa expressè & specificè non disposuit.

16 Sed tamen decisum fuit contrarium, nempe virilem hanc portionem transire ad hæredes matris, quando de ipsa expressè non disposuit, cum illa data fuerit matri veluti in præmium servatæ viduitatis, cum facultate & libero arbitrio de illa disponendi: ut dicit Angel. *in authent. neque virum quod ex dote, &c.* & Salicet. *in authent. si tamen, in fine, C. de sec. nupt.* & probat text. in Novell. 22. §. quoniam verò, & Novell. 127. §. quia verò & mulieres: dum dicitur, quod mater non nubens, quoad hanc portionem, unius filii personam repræsentat: ergo illius liberam habere debet dispositionem, sicut unus ex filiis de sua virili disponere potest etiam ab intestato, vel per generalem hæredis institutionem. Et hoc videtur voluisse Cujac. ad Novell. 22. colum. 6. lit. D. versic. Rursus ex Novella: ubi dicit hanc virilem portionem matri esse quæsitam pleno jure: & Scipio Gentil. d. c. 2. de secunda nupt. colum. 3. versic. quod cum ita indistinctè. Non enim portionem illam haberet pleno jure, si ad hæredes non transmitteret etiam ab intestato. Sed sententia illa est reformanda, & omnes liberi æqualiter ad illam portionem virilem admittendi, si de ea mater expressè non disposuerit: ut iudicatum refert *l. Olive lib. 3. c. 19.* & Claud. Henricus lib. 4. c. 6. §. 5. Attamen post hæc scripta & in lucem edita reperi Dominum Claudium Henricum in 2. p. sua recollectionis arrestorum, lib. 4. c. 26. recessisse à sua prima sententia. Eius tamen rationes me non convincunt, ut ego recedā à mea, tam propter jura jam deducta, quam propter auctoritatem Senatus Tolosani, & per ea quæ allegantur, & ex ipsius textus legis accurata discussione comprobantur per Dominum de Cambiolas lib. 5. c. 38. par. 2. in suis decisionibus Senatus Tolosani, post primam hujus libri impressionem editis.

CAPUT CXVI.

Locumtenens Domini Rectoris utrū sit immunis à collectis, & quibus privilegiis utatur. Solutiones collectarum antea factæ, utrū illi præjudicent quoad futura. Habentem officium publicum nihil facere posse in præjudicium suæ Dignitatis, & successorum. Quando quis possit suo privilegio renuntiare per simplicem non usum. Et productio tituli invalidi quando tollat præsumptionem alterius tituli validioris.

SUMMARIVM.

1 Dignitas Locumtenentis Rectoris Comitatus Venaissini inter Senatorias numerari potest.

- 2 Qui Senatoriam obtinent dignitatem sunt à collectis immunes.
- 3 Senatores, & Consilarii Parlamentorum non tenentur solvere collectas. Quod ampliatur in quibuscumque Iudicibus, etiamsi bona jam reperirentur registrata.
- 4 Vicerektor gaudet isdem immunitatibus, quibus gaudet Rector: & n. 7.
- 5 Intellige hoc procedere, quando agitur de Locumtenente deputato à Principe: secus si esset deputatus ab ipso Rectore.
- 6 Mortuo, vel reuocato Rectore, adhuc durat Officium Locumtenentis à summo Pontifice deputati.
- 7 Locumtenens vititur privilegiis sui Principalis quoad impositiones.
- 8 Officialis non potest preiudicare successoribus, renuntiando privilegio immunitatis concessio Dignitati.
- 9 Successor in Officio, non obstantibus gestis per ejus antecessorem, potest jura sua Dignitatis tueri etiam remediis possessorii.
- 10 Faciens actum contra privilegium, non sibi præiudicat quoad futura, sed tantum quoad præterita, quando agitur de actibus negativis.
- 11 Quando agitur de actu qui non est momentaneus, quis sibi non præiudicat per simplicem non usum, sed requiritur præscriptio 30. vel 40. annorum.
- 12 Productio tituli invalidi facta per actorem, non nocet reo habenti pro se præsumptionem tituli validi.

Dominus Locumtenens Domini Rectoris Comitatus Venaissini desideravit, ut ei pro veritate responderem super sequentibus questionibus.

Primo, utrū dictus Dominus Vicerektor ratione sui Officii sit immunis ab omni collectarum solutione.

Secundo, utrū huic immunitati fuerit præiudicatum per decreta, & constitutiones factas consentiente Domino Locumtenente, & ejus in eodem Officio antecessore, per Illustrissimum bon. mem. Cardinalem de Comitibus tunc Vicelegatum.

Tertio, utrū ipse Dominus Locumtenens modernus, soluendo collectas per aliquod tempus (quatenus de aliquibus solutionibus per eum factis constare posset) sibi, & immunitati suæ præiudicaverit in futurum.

Ad primam questionem Respondi, Domino Vicerektori dicti Comitatus de jure competere exemptionem & immunitatem à collectis ratione suæ Dignitatis, quæ propter ejus auctoritatem inter Senatorias recenseri jure potest, cum jurisdictionem exerceat in Barones, Feudatarios, Universitates, & Communitates totius Comitatus Venaissini, & ideo maximæ auctoritatis existat, ut loquitur fel. rec. Paul. V. in sua Bulla, in qua sibi propterea huius Dignitatis collationem & provisionem reservat, sub die 29. Junii 1606. † Ideo jure immunitatis à collectis frui & potiri debet: *l. Senatorum 4. & l. precipimus 14. Cod. de Dignitatibus lib. 12.* ubi dicitur Senatorum substantias liberas esse à prestationibus, quas Iudices describunt, nec posse ipsi munus iudici, nisi iubente Cæsare: & probatur in *l. maximarum, Cod. de excusation. muner.* ubi culmina maximarum Dignitatum liberantur ab oneribus extraordinariis. † Et ideo Senatores, & Consiliarios Curiarum Parlamenti ab oneribus immu-

immunes esse testator Guid. Pap. *decis.* 376. Idemque de Iudicibus, & aliis Officialibus, quod non teneantur ad præstationem onerum extraordinariorum, tradit Albert. Brun. *consil. feudali* 103. num. 5. Quod ampliat num. 6. ut locum habeat, quamvis illorum bona prius essent registrata, quia mutata persona non nocet registratio antea facta, ut ibi per eum Antibol. de *munerib. & honorib.* n. 70. p. 3. ubi loquitur generaliter de exemptione Officialium.

Et hoc maxime locum habet stante bulla fel. rec. Eugenii IV. quæ est registrata apud Archivia dicti Comitatus: in qua summus Pontifex mandat omnes teneri ad solutionem collectarum dicti Comitatus, excepto Locumtenente, ac Rectore dicti Comitatus, & Procuratore Fiscali, necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vassallis, ac Feudatariis. Quæ verba nominatim eximunt Dominum Locumtenentem Comitatus à solutione collectarum. Et non debent intelligi de Domino Rectore, sed de ipso Locumtenente, qui in omnibus semper vocatus fuit, & vocatur Vicerector, seu Locumtenens Comitatus, non autem Vicerector Domini Rectoris: atqui & Vicerector gaudet iisdem prærogativis quibus ipse Rector, cum non à Domino Rectore literas suæ deputationis obtineat, sed ab ipso summo Pontifice, juxta distinctionem allatam per Bertrand. *consil.* 217. numero 3. lib. 1. part. 2. 5. ubi quod Vicegerens constitutus ab eo, qui exercet officium, non gaudet iisdem juribus & prærogativis quibus Principalis: secus est, si deputatus fuerit ab eo, qui potestatem habet deputandi ipsum Officiale: Talis est autem Dominus Locumtenens, qui non solum à Summo Pontifice fuit deputatus, sed etiam propter Officii excellentiam summus Pontifex sibi illius deputationem per bullam Apostolicam voluit reservare: & Bertrandum citat & sequitur Cancer. *libro* 3. *var. resolut. cap.* 9. num. 8. & 9. Et ideo mortuo, vel remoto Rectore, adhuc tamen durat officium Vicerectoris, ex doctrina Ioan. Fabri in *§. item si adhuc, Instit. Mandat.* 7. Quamobrem immunitas quæ competit Domino Rectori, competit etiam Domino Locumtenenti: Avend. de *exeq. mand. part.* 1. *cap.* 3. num. 3. *versic.* Quinto deducitur: & Bene Boër. *decis.* 246. num. 4. *columna* 5. *versic.* de generali verò Aquitania Locumtenente: ubi probat quod sicut generalis Locumtenens non tenetur solvere gabellam, ita nec ejus Consiliarii, seu Assessores noviter creati: per text. in l. non parum, C. de *assessorib.*

Inutilis ergo est indagatio, utrum nomen Locumtenentis, in Bulla Apostolica expressum, referatur ad ipsum Dominum Rectorem, vel generalem Superiorem Locumtenentem, an verò ad ipsum Dominum Vicerectorem, cum etiam de solo Domino Rectore loqueretur, in ipso etiam Domino Locumtenente per summum Pontificem supremum Dominum ac Principem Nostrum deputato locum habere deberet: Præsertim ex identitate, aut etiam majoritate rationis, cum in eadem Bulla exemptio concedatur Domino Procuratori Fiscali, qui minor est in dignitate & prærogativa Domino Locumtenente (quamvis Domini Fiscalis officium magnæ esse considerationis non negemus.) Et sanè si de jure Dominus Locumtenens non esset immunis à collectarum solutione, frustra Dominus bon. mem. Cardinalis de Comitibus ipsi sportularum exactionem concessisset ea lege, ut ad collectarum solutionem teneretur. Quod tamen utrum in præjudicium officii, & successorum fieri potuerit, mox discutimus.

Concludendum igitur est in hoc primo capitulo Dominum Locumtenentem, & jure, & ex officio constitutione à collectarum solutione liberum esse & immunem.

Ad secundam quæstionem respondetur, Locumtenentis Antecessorem per suam constitutionem & per acceptationem decreti facti per bon. mem. Cardinalem de Comitibus, nullo modo potest præjudicium inferre dicto Domino Locumtenenti successori suo in dicto Officio. Quia cum agatur de privilegio à jure concessio Dignitatis, non valet renunciatio illius facta in præjudicium Dignitatis: Tusch. *lit. R. conclus.* 171. num. 1. & 2. Rationem afferens, quia dignitas Magistratus est juris publici, cui pactis priusorum renunciatio non potest: Rota *decis.* 265. n. 43. part. 1. rem. Galerat. de *renunciat. centur.* 1. c. 7. num. 38. & num. 4. *versic.* nam publici juris esse dicitur quod ad Magistratus, & eorum Ordines spectat. Et ideo quum antecessor in officio acceptaverit decretum V. legati tunc existentis, quo onerabatur solutio collectarum, non potuit hoc facere in præjudicium suæ dignitatis, & successorum: siquidem generat illa regula, quæ vult privilegium amitti per contrarium consensum, siue expressum, siue tacitum, & per non usum, intelligenda est ut locum habeat quando agitur de personis quæ jure à privilegio suo renunciare possunt, & non de aliis: Rota *consil.* 228. num. 11. vol. 1. Dec. in *cap. cum accipere, column. 9. versic.* Secundò prædicta consilia locum habent: Galerat. de *renunciat. centur.* 1. c. 7. num. 4. *versic.* secundò declara. Et ideo semper quilibet Dominus Locumtenentibus licitum est jura sui officii defendere, & nomine Officii expectari tam possessoris quam petitoris, ad malum per Rot. *decis.* 288. num. 16. & 17. part. 6. rem. non enim potest quis aliquid actum facere, aut consensum præstare in præjudicium suæ Dignitatis: cap. de *rellelo* 33. de *jurejur.* Bald. *consil.* 271. num. 3. *versic.* dum tamen non faciat aliquem contrarium, sed non possunt Magistratus facere ut lux Dignitatis non descendat, sed ut de gradu in gradum reportetur: Bartol. in l. nulli, num. 1. de *munerib.* et in libro 12.

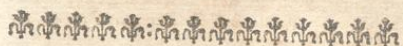
Ad tertiam Quæstionem respondetur, materia distinguenda esse duo immunitates. Aliquando enim agitur de immunitate affirmativa, aliquando verò facti negativi. Si de facto affirmativa, v. g. de jure erigendi Ecclesie de facultate & jure construendi molendinum, & milibus, tunc verius est privilegium, seu beneficium, tunc verius est privilegium, seu beneficium aliquid faciendi amitti per non usum, per decem annorum: sed quando agitur de facultate negativi, veluti de facultate non solvendi onerum & onera publica, tunc si quis fecerit actum contrarium privilegio vel facultati, sibi dumtaxat contrarium privilegio vel facultati, non quoad futura: prædicat quoad præterita, non quoad futura: prædicat quoad privilegium non concessum, non præterita, sed Dignitati, & non agitur de privilegio mentaneo; sed hoc casu requiritur præiudicium mentaneo: Gall. *lib. 2. observat.* 60. num. 1. & 11. ubi nominatim agit de eo qui habet immunitatem à collectis: Cyriac. *contraveniens* 57. num. 1. & sequentibus, & num. 66. & 67. ubi dicit non contra prædecessorem non præiudicare locum. Surd. *consil.* 262. num. 78. & 79. Purpurat. *cap. 1.* num. 26. Guid. Pap. *decis.* 387. *Narr. consil.* 440. Galerat. de *renunciat. cent. prima, cap. 96.* num. 1. sed hoc ita verum, ubi plures allegat.

Verum poterit aliquis obijcere, quod si Dominus

nus Locumtenens prætendat immunitatem à collectis, non poterit per consequens accipere sportulas, cum facultas illas capiendi data fuerit ejus antecessori sub ea conditione, ut teneatur solvere collectas pro bonis per eum possessis; & per consequens si contraveniat decreto Vicelegati in uno capite concernente solutionem collectarum, non poterit eo uti in alio capite concernente facultatem accipiendi sportulas.

Respondetur, Dominum Locumtenentem non prætendere sportulas vigore dicti decreti, maxime cum illud decretum nunquam fuerit juxta illius formam observatum, nec Dominus Locumtenens coactus fuerit sibi in iudicando assumere Assessorum, minusque sportularum partem illis distribuere, prout continetur in illo decreto; sed virtute antiquissimæ consuetudinis, per quam Domini Locumtenentes soliti sunt capere sportulas; ex qua antiqua consuetudine oritur titulus præsumptus, cui non præjudicatur per productionem alterius tituli minus sufficientis aut invalidi; quia productio illius tituli non fuit facta, neque fit per Dominum Locumtenentem, nec pro parte ipsius, sed pro parte communitatis impugnantis jura ipsius. † Quia talis productio tituli invalidi facta per adversarium, non potest tollere præsumptionem tituli validi orientem ex diuturnitate temporis in favorem Domini Locumtenentis; & hoc est quod dicunt DD. eum, qui temporis diuturnitatem habet pro se, melius facere si titulum non producat. Ricc. in praxi rer. for. Eccles. decis. 34. numero 5. Seraphin. decis. 1235. num. 4. Addentad Ludovici. decis. 353. num. 19.

Concluditur itaque Dominum Locumtenentem esse fundatum in petitorio, nam quoad possessionem quaestio pendet ex facto.



CAPUT CXVII.

Solutio dimidii laudemii, quæ de novennio in novennium fieri debet, licet regulariter faciendi sit juxta valorem bonorum de tempore solutionis seu renovationis; tamen secus est quando per spatium temporis immemorialis solutio facta fuit juxta valorem temporis concessionis. Immemorialis quomodo probeatur, & quod ipsa habeat vim tituli. Quando promissio renovationis emphyteusos sit pura; & sic statim incipiat præscriptio: Quando verò sit conditionalis, & sic non possit esse præscriptioni locus ante euentum conditionis.

SUMMARY.

- 1 Cessante pacto in contrarium, solutio dimidii laudemii fieri debet secundum valorem bonorum tempore novennii, seu renovationis.
- 2 Si conventum fuerit solutionem dimidii laudemii fieri debere juxta valorem temporis renovationis, conventio illa servanda est.
- 3 Observantia non probat, quando agitur de conventionione, in qua nullum adest dubium: tunc enim observantia non prædest, nisi fuerit præscripta.

- 4 In actibus conditionalibus tot sunt præscriptiones, quot sunt anni.
- 5 Renovatio emphyteusis non est novus contractus, sed continuatio præcedentis.
- 6 Intellige hoc verum esse, quando renovatio fit ex necessitate.
- 7 Quando renovatio pendet ex voluntate Domini directi, non est continuatio, sed novus actus.
- 8 Præscriptio centenaria equiparatur immemoriali.
- 9 Censu extinctivè præscribitur spatio centum annorum, secundum aliquos DD.
- 10 Præscriptio centenaria probatur tam per testes, quam per instrumenta.
- 11 In præscriptione immemoriali non requiritur probatio tituli.
- 12 Si concessio emphyteutica effectum sortita fuerit per tempus immemorabile, non potest Ecclesia renunciationem denegare.
- 13 Immemorialis non potest probari per instrumenta, sed tantum per testes excedentes aetatem 54. annorum.
- 14 Ad incipiendam malam fidem Communitatis, probanda est scientia per Civem legitime congregatos.
- 15 Probata scientia Universitatis Congregate, præscriptio non incipit favore Communitatis, nisi post mortem omnium qui interfuerunt in illa Congregatione.
- 16 Promissio renovandi emphyteusim ex quibus dicatur pura, & non conditionalis.
- 17 Renovatio emphyteusis utrum dicatur novus contractus, an verò continuatio præcedentis.
- 18 Forma solutionis potest longissimo tempore præscribi.
- 19 Quæstio præjudicialis prius terminanda est.

Quidam Abbas anno 1492. concessit investituram prati per possessorem empti, sub domino directo ejusdem Abbatis, pretio centum quatuordecim florenorum, sub pactis & conditionibus infra scriptis; videlicet primo quod dictus emptor de novem in novem annos à die tunc præsentis computandos, teneatur & debeat ab eodem Domino Abbate, & ejus successoribus, vel Officiariis ejusdem, de dicto prato investituram hujusmodi tenoris & formæ recipere, ac laudemium & trezenum eidem solvere, secundum valorem dicti prædii tempore receptionis & solutionis hujusmodi investituræ, illudque recognoscere, & debitas recognitiones facere.

Secundo, quod toties quoties de novem in novem annos in receptione dictæ investituræ, & solutione laudemii & trezeni, five in quolibet novennio prædictus Dominus Abbas & ejus successores vel Officiarii, dictum pratum jure prælationis vel avantagii velint retinere, hoc possint & valeant, ac si nunc venderetur pro mensa dumtaxat, & non pro dando alicui alteri personæ.

His ita præsuppositis, duo dubia eliciuntur super quibus Respondemus. Primum, utrum dictus possessor prati teneatur in quolibet novennio solvere laudemium juxta valorem illius tempore venditionis, an verò juxta valorem de tempore cuiuslibet novennii, & recognitionis seu renovationis faciendæ, attento quod ab anno 1493. in hæc usque tempora in omnibus novenniis habitus fuit respectus ad valorem 114. florenorum de tempore primæ investituræ conventorum.

Secundum, utrum Dominus Abbas teneatur decla